

1980-2008 Yılları Arasında Yazılmış Yerli Çocuk Tiyatrosu Metinlerinin Söz Varlığı Açısından İncelenmesi*

*Erhan ŞEN***

Öz

Çocuklara seslenen yazınsal türlerin incelenmesinde yapılacak öncelikle çalışmalardan biri söz varlığına dönük değerlendirmelerdir. Bu çalışmada da 1980-2008 yılları arasında yazılmış yerli çocuk tiyatrosu metinlerindeki söz varlığı öğeleri (sözcükler, özel adlar, ikilemeler, deyimler, atasözleri) belirlenmeye çalışılmıştır. Nitel araştırma yöntemine dayalı bu çalışmada verilerin çözümlenmesi için içerik çözümlemesinden yararlanılmıştır. Çalışmada 100 yerli çocuk tiyatrosu metni incelenerek 100.000 sözcüklük bir havuz oluşturulmuştur. Bu sözcük havuzunda belirlenen farklı sözcük sayısı 7264'tür. Söz varlığı öğelerinden özel adlar en fazla sıklığa sahipken atasözlerinin sıklık düzeylerinin en alt düzeyde olduğu görülmüştür. Ancak bazı araştırmaların bulgularıyla karşılaştırıldığında bu metinlerin atasözü kullanımı yönünden yeterli bir sıklığa sahip olduğu söylenebilir. Geleneksel anlatılardaki karakterleri ve ulusal geçmişle ilgili kimlik, kurum ve mekânları simgeleyen özel adlar bu metinlerde önemli bir sıklık düzeyine sahiptir. İkilemeler yönünden ise bu metinlerde çocuk tiyatrosu çalışmalarının temel amacını yansıtan bir seçimin egemen olduğu söylenebilir. Dayanışmanın önemini vurgulayan ya da birlikte güçlüklerin üstesinden gelme iletisini içeren ikilemelerin sıklık düzeyinin yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Çocuk edebiyatı, çocuk tiyatrosu, tiyatro metni, söz varlığı, içerik çözümlemesi

An Analysis on the Native Children's Theater Texts Written between 1980 and 2008 in Terms of the Vocabulary

Abstract

One of the studies to be done in order to analysis the literary genres that written to children are the evaluations about vocabulary. In this study, it was tried to determine the vocabulary (words, special names, reiterative, idioms, proverbs) in the native children theatrical texts between 1980 and 2008. In the study based on qualitative research method, content analysis was used to analyze the data. In the study, 100 native children's theater texts were examined and a word pool of 100.000 was composed in this study. The number of different words that determined in this word pool is 7264. It was seen that the frequency levels of the proverbs are at the lowest level, while the private names have the highest frequency. However, when compared with the findings of some researches, it can be said that these texts have a sufficient frequency in terms of the proverbs. The special names in the texts that symbolizing the identities, institutions and places related to the traditional characters and the national past have an important frequency level. It can be said that the level of frequency of the reiterative which emphasize the importance of the cooperation is high. From this point of view, it can be said that the reiterative reflect the basic aim of children theatrical activities.

Keywords: Children's literature, children's theatre, theatrical text, vocabulary, content analysis

*Bu çalışma "1980'den Günümüze Çocuk Edebiyatı Alanında Yazılmış Yerli Çocuk Tiyatrosu Metinlerinin Söz Varlığı Üzerine Bir İnceleme" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

**Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Van, erhansen@yyu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7678-812X

Giriş

Söz varlığı öğeleri anadili eğitiminde bir dilin anlatım inceliklerini ya da olanaklarını çocuğa duyumsatma gibi önemli işleve sahiptir (Çetinkaya, 2007; Mert, 2009; Sever, 2013). Çocuğun dilsel gelişiminde, özellikle söz varlığının zenginleşmesinde, çocuk edebiyatı yapıtlarının işlevsel bir rolü vardır (Aslan, 2006; Demirel, Uludağ, Tozlu, Seven ve Çeçen, 2010; Sever, 2013). Dolayısıyla çocuklara seslenen dilsel metinlere dönük yapılacak ilk çalışmalardan biri söz varlığı incelemeleridir.

Bir dilin temelini sözcükler oluşturur. Sözcük hazinesinin zenginliğiyle bireyin kendini ifade biçimi arasında bir koşutluk vardır. Bireyin kavram dünyası ne denli yoksullaşırsa düşünce tembelliği de o oranda artar (Yaman, 2004, s. 101). Sözcüğün ne olduğuna dönük araştırmacıların/uzmanların kesin bir uzlaşmaya vardıklarını söylemek güçtür. Ancak toparlayıcı bir bakış açısıyla sözcük *“aynı dili konuşan bireylerin belleğinde benzer olgu, durum, olay ya da düşünceye göndermede bulunan; bireyler arasındaki iletişimi sağlayan; nesne ya da varlığı karşılayan; ses ya da ses öbeğinden oluşan; soyut ya da somut anlamlı dilsel birimdir”* (Aksan, 2003, s. 57; Ediskun, 2005, s. 87; Korkmaz, 1992, s. 100; Özdemir, 2000, s. 25; Türkçe Sözlük, 2005, s. 1130; Vardar, 1980, s. 134).

Söz varlığı ise bir dilin bütün sözcükleri, bir kişinin ya da bir topluluğun söz dağarcığında yer alan sözcüklerin toplamıdır (Korkmaz, 1992, s. 100). Söz varlığını dildeki sözcüklerin tümü, terimler, yabancı kökenli sözcükler, atasözleri, deyimler, kalıp sözler ve birtakım özdeyişler oluşturur (Aksan, 2006, s. 13).

Bireylerde söz varlığı etkin ve edilgin olmak üzere iki boyutta görülür. Bireyin yazılı ya da sözlü anlatımlarında rahat ve kolayca kullandığı sözcükler etkin; ara sıra duyulan ve bir metinde karşılaşıldığı zaman anlaşılmasına karşın sözcüde kullanılmayan sözcükler ise edilgin söz varlığını temsil eder (Günay, 2007, s. 30; Karakuş, 2000, s. 128). Dil ve edebiyat öğretiminin ana hedeflerinden biri de çocuğun edilgin söz varlığını devindirmek, etkin söz varlığını zenginleştirmektir.

Türkiye’de söz varlığına dönük birçok çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Öğretilecek sözcüklerin belirlenmesine dönük listeler hazırlanmış (Aksoy, 1936; Pars ve Pars, 1954); farklı yaş grubundaki bireylerin sözcük hazinesi incelenmiş (Çiftçi, 1991; Harit, 1972; Karadağ, 2005; Kurudayıoğlu, 2005); Türkçe ders kitapları (Büyükhellaç, 2014; Yalçın S. K., 2005); çocuk edebiyatı alanında yazılmış olaya dayalı metinler (Baş, 2006) ya da farklı yaş düzeyine seslenen yazarların yapıtları (Aydın, 2016; Mete, 2016; Özbaşı, 2016; Sever ve Karagül, 2014; Uzun, 2010) söz varlığı öğeleri açısından incelenmiştir. Bu çalışmalar dışında Türkiye’de söz varlığı alanında yapılmış küçük ölçekli çalışmalar vardır. Ancak önem ve kapsam alanının genişliğinden ötürü bu çalışmalara değinmenin yeterli olduğu düşünülmektedir.

Dil ve edebiyat öğretimi açısından tiyatro metinleri önemli bir yazınsal türdür. Türkçe Dersi Öğretim Programında da tiyatro metinlerine tüm ders kitaplarında (1-8. sınıflar) yer verilmesi önerilmektedir (Türkçe Dersi Öğretim Programı, 2018, s. 18).

Başlı başına sanatsal bir etkinlik olan çocuk tiyatrosu çocuğun estetik ve karakter gelişimine, sorumluluk bilinci kazanmasına, onda dil kaygısı, güzel ve doğru konuşma gibi yeni becerilerin oluşmasına yardım eder (Nutku, 1998, s. 141-142). Tiyatro etkinliklerinde çocuklar açısından istenen sonucun elde edilmesi için metnin kurgulanmasından başlayıp tüm aşamalarda gereken özen gösterilmelidir. Çocuk oyunlarında diğer öğeler kadar dilsel düzenleme de büyük önem taşır. Çünkü tiyatro çalışmaları için öncelikle bir metne gereksinim vardır (Demirel ve ark., 2010, s. 275; Şimşek, 2005, s. 13).

Oyunların dilsel düzenlemesi kaynağını gündelik yaşamdan almalı, yanlışsız bir yapıya sahip olmalı ve çocukların dillerini tanımalarına yardım etmelidir (Kuyumcu, 2007, s. 31). Örneğin; “düş önüme”, “arkama düş”, “kafanı topla” gibi çift anlamlı sözcüklerle yapılan dilsel oyunlar çocukların bu yönden yetkinleşmelerine hizmet eder (Kuyumcu, 2007, s. 207). Böylece çocuk soyut olan dili tanıma fırsatı bulur, sözcüklerin anlamları üzerinde düşünerek dili doğru ve yanlış kullanmanın ayırımına varır (Kuyumcu, 2000, s. 58).

Sözcükler oyunun gövdesini oluşturur (Craig; Akt. Nutku, 2001, s. 122). Tiyatro metinlerinde iletilerin, olayların, durumların izleyiciye aktaran temel öge sözcüklerdir. Tiyatro metinlerinde konuşma örgüsü sözcüklerin ya da başka deyişle söz varlığının temel taşıyıcısıdır. Konuşma örgüsü “diyalog” kavramıyla açıklanır. Konuşma örgüsü bir yandan sahnedeki devinimi beslerken öte yandan da izleyiciyi gerçekleştirenlere ilişkin bilgilendirir. Bu konuda kitap okuruyla tiyatro izleyicisinin farklı ayrıcalıkları vardır. Tiyatro izleyicisi, bir kitap okuru gibi, oyunu anlamak için tekrar tekrar başa dönüp dilsel düzenlemeyi irdeleme olanağına sahip değildir. Bu nedenle konuşma örgüsü şu özellikleri taşımaktadır (Nutku, 2001, s. 184-187):

- Öncelikle ekonomik, açık ve anlaşılır olmalıdır.
- Kolay konuşabilecek bir biçimde hazırlanmalı dile zor gelmemelidir.
- Yalın konuşma biçimiyle her tümce oyuna bir gelişim sağlamalıdır.
- Karşılıklı konuşma alışagelmış günlük konuşmadan daha ekonomik olmalı ve günlük yaşamda kullandığımız gereksiz sözcüklere yer verilmemelidir.
- Oyunun türüne uyacak biçimde ve oyunun geçtiği dönemi yansıtan dil örgüsü kullanılmalıdır.

Türk edebiyatının çocuk tiyatrosu açısından zengin olduğu söylenemez. Dolayısıyla çocukların ilgisini çeken, onların yaş düzeylerine uygun, dünyalarını yansıtan ya da oynayabilecekleri bir oyun

seçebilmek öğretmenler için kolay değildir (Kuyumcu, 2007, s. 58; Nas, 2002, s. 362). Ayrıca var olan oyunlar da tüm yönleriyle bilimsel açıdan yeterince incelenmemiştir (Demirel ve ark., 2010, s. 276; Yalçın ve Aytaş, 2005, s. 222). Bu çalışmanın yerli çocuk tiyatrosu metinlerinin söz varlığını ortaya koyma ve bu alanda metinler üretecek farklı öznelere (yazar, eğitimci, uzman...) kılavuzluk etme açısından bir boşluğu doldurabileceği söylenebilir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasına dayanmaktadır. Bununla birlikte durum çalışması desenlerinden “iç içe geçmiş tek durum deseni” kullanılmış. Tek bir durum içinde çoğu kez birden fazla alt tabaka ya da birim olabilir. Bu durumda birden fazla analiz birimi söz konusu olacaktır. Buradaki ayırım, bir durum çalışmasının ilgili durumu, bütüncül ve tek bir ünite olarak ele almasına veya bir durum içinde olabilecek birden fazla alt birime yönelmesine ilişkindir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Çalışmada incelenen çocuk tiyatrosu metinlerindeki söz varlığı bir durum olarak ele alınırken söz varlığı öğeleri de birer birim olarak ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

Araştırmanın İnceleme Nesneleri

Bu çalışmanın araştırma nesnelərini 1980-2008 yılları arasında yazılmış 100 yerli çocuk tiyatrosu metninin başından, ortasından ve sonundan rastlantısal biçimde seçilen 100.000 sözcüklük havuz oluşturmaktadır.

Verilerin Kaynağı ve Toplanması

Verilerin toplanmasının ilk aşamasında çözümlenecek 100 yerli çocuk tiyatrosu metni literatür taraması ve uzman görüşü alınarak belirlenmiştir. Söz konusu metinlere ödünç alma, satın alma ya da fotokopiyle çoğaltma gibi farklı yollarla ulaşılmıştır. Ardından söz varlığını oluşturan başlıklar belirlenmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Bu çalışmada içerik çözümlemesi türlerinden olan “kategorisel çözümleme tekniği”ne başvurulmuştur. İçerik çözümlemesi bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileriyle belirli kurallara dayalı kodlamalarla özetlenen dizgesel ve tekrarlanabilir bir tekniktir (Büyüköztürk, Akgün, Karadeniz, Demirel ve Çakmak, 2010, s. 269). “Kategorisel çözümleme tekniği”nde genellikle belli bir ileti önce birimlere bölünür, ardından bu birimler önceden saptanmış ölçütlere göre kategoriler halinde gruplandırılır ve kategorilerin sıklığı (frekansı) hesaplanır (Tavşancıl ve Aslan, 2001).

İçerik çözümlemesinin ilk aşamasında çözümleme birimi olarak ana ile alt kategoriler belirlenir ve tanımlanır. İkinci aşamada ise çözümlemelerin yapılacağı bağlam birimine (tümce, paragraf ya da tüm metin) karar verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Çalışmada çözümleme birimi olarak “sözcükler, özel adlar, ikilemeler, deyimler ve atasözleri” seçilmiştir. Yerli çocuk tiyatrosu metinlerindeki söz varlığı öğeleri birer birer kodlanmış ve sıklık düzeyleri kaydedilmiştir. Çalışmanın ana kategorisini “söz varlığı”; alt kategorileri ise “sözcükler, özel adlar, ikilemeler, deyimler ve atasözü” oluşturmaktadır.

İşlem Basamakları

1. Toplanan verilerin çözümlenmesi ve sözcük listelerinin oluşturulmasında sözcükleri sıklık derecelerine göre sıralayan ve sıklık istatistiği yapan “Simple Concordance Program 4.09” (www.textworld.com/scp) kullanılmıştır.

2. Yerli çocuk tiyatrosu metinlerindeki konuşma örgülerinden —başından, ortasından, sonundan— eşit olmak koşuluyla 1000’er sözcük alınmıştır. Oluşturulan 100.000’lik sözcük havuzu bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

3. Çalışmada kullanılan program sözcükleri tek tek işlediği için metinlerdeki bileşik sözcükler, ikilemeler, deyimler ve atasözlerini oluşturan sözcükler arasına artı (+) işareti konulmuştur. (Örneğin; “bir+türlü”, “güle+güle”, “canı+sıkılmak”, “sakla+samanı+gelir+zamanı”)

4. Sözcük havuzundaki söz varlığı öğeleri üzerinde daha ayrıntılı çözümleme için değişik imler kullanılmıştır. Özel adların başına “*” işareti konulmuştur. (Örneğin; “*Atatürk, *Keloğlan”). Ayrıca metinlerdeki çok basamaklı sayılar birleşik yazılmıştır. [Örneğin; (“bindokuzyüzondokuz”)].

5. Deyimler “-mak, -mek” mastar ekleriyle; “-mı, -mi, -mu, -mü” soru edatları ayrı ayrı değil de bir bütün olarak “mı+mi+mu+mü”; “da, de” bağlacı ise “da+de” biçiminde yazılmıştır.

6. Eylemlerin çekim ekleri atılmış. Bunların yerine “-” işareti konulmuştur. (Örneğin; okuyor/oku-, sattı/sat-). Eylemlerin anlam farklılıklarını belirtmek amacıyla Türk Dil Kurumunun hazırladığı Türkçe Sözlük (2005) kullanılmıştır. Sözcükler arasındaki anlam farklılıkları yay ayrıç içinde verilmiştir. [Örneğin; “çal- (müzik aleti)”; “saz (müzikaleti); saz (kamuş); yüz (çehre); yüz (sayı) koyun (kucak)”]

7. Kalıcı ad yapmayan zarf-fiil, sıfat-fiil ekleri sözcüklerden silinmiştir. Örneğin; “konuşacak, konuşan, konuşarak.” Ancak kalıcı ad durumuna gelen sözcüklerdeki ekler olduğu gibi bırakılmıştır. Örneğin; “geçmiş (mazi), ermiş (kendini Tanrı’ya adanmış kimse) biçiminde ele alınmıştır.

8. Yerli çocuk tiyatrosu metinlerinde yer alan farklı sözcük sıklıkları, özel adlar, deyimler, ikilemeler ve atasözleri listeleri hazırlanmış ve bunların aktarıldığı tablolar oluşturulmuştur. Tablolardan hareketle çözümlemeler yapılmış ve yorumlar gerçekleştirilmiştir.

9. Yerli çocuk tiyatrosu metinlerinde yer alan deyimler ve atasözleri Aksoy'un hazırlamış olduğu Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 1-2 (1998) ve Parlatır tarafından hazırlanan Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü I-II (2008) kaynakları temel alınarak belirlenmiştir.

10. "Simple Concordance Program 4.09" adlı programa ilişkin terimlerin Türkçe karşılığı için Baş (2006) tarafından hazırlanan doktora tezinden yararlanılmıştır. "Sözcük Sıklığı", bir sözcüğün metin içindeki sıklığını; "Toplam Farklı sözcük " kullanılan toplam farklı sözcükleri; "Toplam Sözcük", sözcüklerin toplam kullanımını; "Farklı Sözcük Yüzdeliği", farklı sözcüğün toplam farklı sözcük içindeki kullanım oranını, "Toplam Sözcük Yüzdeliği" ise farklı sözcüğün toplam sözcük içindeki oranını göstermektedir.

Bulgular

Bu bölümde çalışmanın veri kaynağını oluşturan yerli çocuk tiyatrosu metinlerindeki söz varlığı (sözcükler, özel adlar, ikilemeler, deyimler ve atasözleri) öğeleriyle ilgili bulgular verilmiştir. Söz konusu bulgular tablolar yardımıyla somutlaştırılmıştır.

Tablo 1. Yerli çocuk tiyatrosu metinlerinde yer alan ilk 20 sözcüğün sıklık derecesi

Sıra No	Sözcük Sıklığı	Farklı Sözcük	Toplam Sözcük	Farklı Sözcük Yüzdeliği	Toplam Sözcük Yüzdeliği	Kullanılan Sözcük
1.	2457	1	2457	0,013767	2,457	da, de (bağlaç)
2.	2361	1	2361	0,013767	2,361	ol-
3.	2289	1	2289	0,013767	2,289	bir
4.	2275	1	2275	0,013767	2,275	ben (zamir)
5.	1865	1	1865	0,013767	1,865	ne
6.	1844	1	1844	0,013767	1,844	mi, mi, mu, mü
7.	1706	1	1706	0,013767	1,706	bu
8.	1262	1	1262	0,013767	1,262	sen
9.	1030	1	1030	0,013767	1,03	biz
10.	1026	1	1026	0,013767	1,026	o
11.	974	1	974	0,013767	0,974	de-
12.	921	1	921	0,013767	0,921	çok
13.	877	1	877	0,013767	0,877	gel-
14.	833	1	833	0,013767	0,833	siz
15.	801	1	801	0,013767	0,801	yap-
16.	742	1	742	0,013767	0,742	bak-
17.	717	1	717	0,013767	0,717	ama
18.	673	1	673	0,013767	0,673	iste-
19.	670	1	670	0,013767	0,67	var
20.	601	1	601	0,013767	0,601	şey
Toplam	25924	20	25924	0,27534	25,924	

Çalışma kapsamında oluşturulan 100.000'lik sözcük havuzunda toplam 7264 farklı sözcük belirlenmiştir. Tablo 1'de yerli çocuk tiyatrosu metinlerinde en sık kullanılan ilk 20 sözcüğün toplam sözcük havuzu (100.000) içindeki dağılımı gösterilmektedir. Tabloda sıklık derecesine göre ilk 20 sözcüğün toplam sayısı 25924'tür. Farklı sözcük sayısı ise 20'dir. Farklı sözcük yüzdeliği 0,27534 olup toplam söz varlığı yüzdeliği 25,924'tür. Yerli çocuk tiyatrosu metinlerinde en sık kullanılan sözcük

1980-2008 Yılları Arasında Yazılmış Yerli Çocuk Tiyatrosu Metinlerinin Söz Varlığı Açısından İncelenmesi

“da, de” bağlacıdır (f: 2457). “Ol-“ eylemi (f:2361) sıklık bakımından ikinci sıradadır. Üçüncü sırayı ise “bir” (f: 2289) sözcüğü almaktadır. İlk üç sözcük için yapılan değerlendirmeler diğer sözcüklerin tümü için aynı biçimde sürdürülebilir.

Tablo 2. Yerli çocuk tiyatrosu metinlerinde yer alan söz varlığı öğelerinin sayısal dağılımı

Söz varlığı Öğeleri	Toplam	Farklı	Yinelenme Oranı
Özel adlar	3099	886	3,49
Deyimler	2289	947	2,41
İkilemeler	566	259	2,18
Atasözleri	16	14	1,14

Tablo 2’de yerli çocuk tiyatrosu metinlerinde yer alan söz varlığı öğelerinin dağılımı gösterilmektedir. Buna göre yerli çocuk tiyatrosu metinlerinde toplam özel ad sayısı 3099, farklı özel ad sayısı 886; toplam deyim sayısı 2289, farklı deyim sayısı 947; toplam ikileme sayısı ise 566, farklı ikileme sayısı 259; toplam atasözü sayısı 16, farklı atasözü sayısı 14’tür. Toplamda ilk sırayı özel adlar (f:3099) alırken farklılık sıklığı yönünden ise deyimler (f:947) ilk sıradadır. Bu yönden deyimlerin diğer öğelerden daha fazla çeşitlilik gösterdiği söylenebilir. Toplam kullanım sıklığı ile toplam farklı kullanım sıklığının oranları alındığında söz konusu söz varlığı öğelerinin yinelenme oranları elde edilebilir. Dolayısıyla özel bir adın yaklaşık olarak (3099/886) 3,49; bir deyim (2289/947) 2,41; bir ikilemenin (566/259) 2,18; bir atasözünün (16/14) ise 1,14 kere yinlendiği söylenebilir.

Tablo 3. Yerli çocuk tiyatrosu metinlerinde belirlenen ilk 50 özel adın sıklık derecesi

Sıra	Özel Adın Sıklığı	Özel Ad	Farklı Özel Ad Yüzdeliği	Toplam Özel Ad Yüzdeliği
1.	119	Keloğlan	13,43115	3,839948
2.	79	Karagöz	8,916479	2,549209
3.	46	Allah	5,191874	1,48435
4.	32	Prenses	3,611738	1,032591
5.	31	Atatürk	3,498871	1,000323
6.	28	Sürmeli	3,160271	0,903517
7.	28	Tanrı	3,160271	0,903517
8.	25	Nazik	2,82167	0,806712
9.	25	Türkiye	2,82167	0,806712
10.	23	Hacıvacav	2,595937	0,742175
11.	23	Hacivat	2,595937	0,742175
12.	23	Hoca	2,595937	0,742175
13.	22	Hatice	2,48307	0,709906
14.	20	Tamburi	2,257336	0,645369
15.	19	Hoca Efendi	2,14447	0,613101
16.	19	Kırıkçatal	2,14447	0,613101
17.	18	Ankara	2,031603	0,580833
18.	18	Aslan	2,031603	0,580833
19.	18	Devol	2,031603	0,580833
20.	18	Memiş	2,031603	0,580833
21.	18	Türk	2,031603	0,580833
22.	18	Ufaklık	2,031603	0,580833
23.	18	Yüce Hakan	2,031603	0,580833
24.	17	Mavi Pullu Balık	1,918736	0,548564
25.	16	Anadolu	1,805869	0,516296

Sıra	Özel Adın Sıklığı	Özel Ad	Farklı Özel Ad Yüzdeliği	Toplam Özel Ad Yüzdeliği
26.	16	Cumhur	1,805869	0,516296
27.	16	Tontiş	1,805869	0,516296
28.	15	Ayşe	1,693002	0,484027
29.	15	Kral	1,693002	0,484027
30.	15	Mavi Bekçi	1,693002	0,484027
31.	15	Murat	1,693002	0,484027
32.	15	Palyaço	1,693002	0,484027
33.	15	Tavşan	1,693002	0,484027
34.	15	Tilki	1,693002	0,484027
35.	14	Afacan	1,580135	0,451759
36.	14	Ariel	1,580135	0,451759
37.	14	Gümüşkepçe	1,580135	0,451759
38.	14	İzmir	1,580135	0,451759
39.	14	Mustafa Kemal Paşa	1,580135	0,451759
40.	13	Ali	1,467269	0,41949
41.	13	Kara Oduncu	1,467269	0,41949
42.	13	Küçük Kardeş	1,467269	0,41949
43.	12	Bayan Missi	1,354402	0,387222
44.	12	Devğücü	1,354402	0,387222
45.	12	Fırıncı Baba	1,354402	0,387222
46.	12	Kocaçam	1,354402	0,387222
47.	12	Vezir	1,354402	0,387222
48.	11	Bay Zengimo	1,241535	0,354953
49.	11	Lale	1,241535	0,354953
50.	11	Maestro	1,241535	0,354953
Toplam	1060		119,638826	34,204587

Tablo 3'te yerli çocuk tiyatrosu metinlerinde yer alan ilk 50 özel ad verilmektedir. Buna göre Keloğlan (f: 119) ilk; Karagöz (f:79) ikinci; Allah (f:46) üçüncü; Prenses (f:32) dördüncü; Atatürk (f:31) beşinci sırada yer almaktadır. Tabloda yer alan diğer özel adlar için de benzer değerlendirmeler yapılabilir.

Tablo 4. Yerli çocuk tiyatrosu metinlerinde yer alan ilk 50 deyim sıklık derecesi

Sıra	Deyimin Sıklığı	Deyimler	Farklı Deyim Yüzdeliği	Toplam Deyim Yüzdeliği
1.	80	Hoş gel-	0.105597	3.494976
2.	50	Özür dilemek	0.105597	2.18436
3.	47	Hoşça kal-	0.105597	2.053298
4.	41	Sağ ol	0.105597	1.791175
5.	35	Merak etmek	0.105597	1.529052
6.	33	Söz vermek	0.105597	1.441678
7.	32	Ne olur	0.105597	1.39799
8.	30	Başına gelmek	0.105597	1.310616
9.	27	Aklına gelmek	0.211193	2.359109
10.	27	İşe yaramak	0.211193	2.359109
11.	25	Kim bilir	0.211193	2.18436
12.	25	Sözünü etmek	0.211193	2.18436
13.	24	İzin vermek	0.105597	1.048493
14.	21	Haber vermek	0.105597	0.917431
15.	20	Canı sıkılmak	0.211193	1.747488
16.	20	Şaka yapmak	0.211193	1.747488
17.	18	Aç kalmak	0.31679	2.359109

1980-2008 Yılları Arasında Yazılmış Yerli Çocuk Tiyatrosu Metinlerinin Söz Varlığı Açısından İncelenmesi

Sıra	Deyimin Sıklığı	Deyimler	Farklı Deyim Yüzdeliği	Toplam Deyim Yüzdeliği
18.	18	Alay etmek	0.31679	2.359109
19.	18	Yok canım	0.31679	2.359109
20.	17	Dalga geçmek	0.105597	0.742682
21.	15	Balık tutmak	0.105597	0.655308
22.	14	Ceza vermek	0.211193	1.223242
23.	14	Ders çalışmak	0.211193	1.223242
24.	13	Adam olmak	0.31679	1.703801
25.	13	Yolunu bulmak	0.31679	1.703801
26.	13	Zarar vermek	0.31679	1.703801
27.	12	Cevap vermek	0.211193	1.048493
28.	12	Hoşuna gitmek	0.211193	1.048493
29.	11	Boş vermek	0.31679	1.441678
30.	11	Kendine gelmek	0.31679	1.441678
31.	11	Yola çıkmak	0.31679	1.441678
32.	10	Eline geçmek	0.422386	1.747488
33.	10	Fark etmek	0.422386	1.747488
34.	10	Kusura bakmamak	0.422386	1.747488
35.	10	Vay canına	0.422386	1.747488
36.	9	Dayak yemek	0.105597	0.393185
37.	8	Aklı başına gelmek	0.739176	2.446483
38.	8	Allah Allah	0.739176	2.446483
39.	8	El ele vermek	0.739176	2.446483
40.	8	Elinden gelmek	0.739176	2.446483
41.	8	Hoş bulmak	0.739176	2.446483
42.	8	Sahip çıkmak	0.739176	2.446483
43.	8	Zamanı geçmek	0.739176	2.446483
44.	7	Canı istemek	0.95037	2.752294
45.	7	Ele geçirmek	0.95037	2.752294
46.	7	Geri vermek	0.95037	2.752294
47.	7	Ha şöyle	0.95037	2.752294
48.	7	İçi yanmak	0.95037	2.752294
49.	7	Karşı çıkmak	0.95037	2.752294
50.	7	Olan biten	0.95037	2.752294

Tablo 4'te yerli çocuk tiyatrosu metinlerinde bulunan ve sıklık derecesine göre dizilmiş ilk 50 deyim gösterilmektedir. Bu tabloya göre hoş gel- (hoş geldiniz/hoş geldin) (f:80) birinci; "özür dilemek" (f:50) ikinci; "hoşça kal-" (f:40) üçüncü sırada yer almaktadır. Sırasıyla Tablodaki tüm deyimler için de benzer değerlendirmeler yapılabilir. Bununla birlikte "el", "baş", "akıl" sözcükleriyle yapılan deyimlerin ağırlıkta olduğu ve "ders çalışmak" (f:14) deyiminin sıklık açısından yoğun olduğu söylenebilir.

Tablo 5. Yerli çocuk tiyatrosu metinlerinde yer alan ilk 50 ikilemenin sıklık derecesi

Sıra	İkilemelerin sıklığı	Kullanılan Deyimler	Farklı İkileme Yüzdeliği	Toplam İkileme Yüzdeliği
1.	40	güle güle	0.3861	7.067138
2.	27	el ele	0.3861	4.770318
3.	19	kendi kendine	0.3861	3.35689
4.	11	okuma yazma	0.772201	3.886926
5.	11	pırıl pırıl	0.772201	3.886926
6.	9	yavaş yavaş	0.3861	1.590106
7.	8	bir iki	1.930502	7.067138

Sıra	İkilemelerin sıklığı	Kullanılan Deyimler	Farklı İkileme Yüzdeliği	Toplam İkileme Yüzdeliği
8.	8	bol bol	1.930502	7.067138
9.	8	güzel güzel	1.930502	7.067138
10.	8	mışıl mışıl	1.930502	7.067138
11.	8	sabah sabah	1.930502	7.067138
12.	7	tek tek	1.158301	3.710247
13.	7	vah vah	1.158301	3.710247
14.	7	yan yana	1.158301	3.710247
15.	6	doğru dürüst	1.544402	4.240283
16.	6	teker teker	1.544402	4.240283
17.	6	yaz kış	1.544402	4.240283
18.	6	durup durup	1.544402	4.240283
19.	5	gece gündüz	0.772201	1.766784
20.	5	zaman zaman	0.772201	1.766784
21.	4	ara sıra	3.474903	6.360424
22.	4	bir bir	3.474903	6.360424
23.	4	çeşit çeşit	3.474903	6.360424
24.	4	sabah akşam	3.474903	6.360424
25.	4	sağa sola	3.474903	6.360424
26.	4	sık sık	3.474903	6.360424
27.	4	terli terli	3.474903	6.360424
28.	4	uzun uzun	3.474903	6.360424
29.	4	yalan dolan	3.474903	6.360424
30.	3	acı tatlı	6.949807	9.540636
31.	3	alev alev	6.949807	9.540636
32.	3	baştan başa	6.949807	9.540636
33.	3	biz bize	6.949807	9.540636
34.	3	çok çok	6.949807	9.540636
35.	3	gürül gürül	6.949807	9.540636
36.	3	iş güç	6.949807	9.540636
37.	3	kara kara	6.949807	9.540636
38.	3	kent kent	6.949807	9.540636
39.	3	kol kola	6.949807	9.540636
40.	3	köy köy	6.949807	9.540636
41.	3	mavi mavi	6.949807	9.540636
42.	3	omuz omuza	6.949807	9.540636
43.	3	renk renk	6.949807	9.540636
44.	3	sokak sokak	6.949807	9.540636
45.	3	şapur şapur	6.949807	9.540636
46.	3	şip şak	6.949807	9.540636
47.	3	topu topu	6.949807	9.540636
48.	2	ağır ağır	20.07722	18.37456
49.	2	baş başa	20.07722	18.37456
50.	2	boş boş	20.07722	18.37456
Toplam	308		240.5405	375.6184

Tablo 5'te sıklık derecesine göre ilk 50 ikileme görülmektedir. İkilemelerin (f: 308) toplam farklı ikileme içindeki yüzdeliği 240.5405; toplam ikileme içindeki yüzdeliği ise 375.6184'tür. Tablo değerlendirildiğinde "güle güle" (f: 40) birinci; "el ele" (f:27) ikinci; "kendi kendine" (f: 19) üçüncü sırada yer almaktadır. Bu değerlendirmeler tablodaki diğer ikilemeler için de yapılabilir.

Tablo 6. Yerli çocuk tiyatrosu metinlerinde kullanılan atasözlerinin sıklık derecesi

Sıra	Atasözü Sıklığı	Atasözleri
1.	2	Kaz gelen yerden tavuk esirgenmez
2.	2	Yalancının mumu yatsıya kadar yanar
3.	1	Atın ölümü arpadan olsun
4.	1	Bekleyen derviş muradına ermiş
5.	1	Bilmemek ayıp değil öğrenmemek ayıp
6.	1	Büyük balık küçük balığı yutar
7.	1	Çekirge bir sıçrar iki sıçrar üçüncüsünde yakayı ele verir
8.	1	Damdan düşen damdan düşenin halini bilir
9.	1	Kaynayan kazan kapak tutmaz
10.	1	Korkunun ecele faydası yok
11.	1	Sakla samanı gelir zamanı
12.	1	Söz gümüşse sükût altındır
13.	1	Tilki erişemediği üzüm koruk der
14.	1	Yumuşak atın tekmesi sert olur
Toplam	16	

Tablo 6’da çocuk tiyatrosu metinlerinde yer alan atasözleri gösterilmektedir. Buna göre “Kaz gelen yerden tavuk esirgenmez” (f:2) ve “Yalancının mumu yatsıya kadar yanar” (f:2) atasözleri ilk sıralarda yer almaktadır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

1980-2008 yılları arasında yazılmış yerli çocuk tiyatrosu metinlerinin söz varlığını belirlemeyi hedefleyen bu çalışmanın 100.000 sözcükten oluşan havuzda toplam 7264 farklı sözcük belirlenmiştir. Söz varlığı öğelerinin toplamı açısından özel adlar en fazla sıklığa (3099) sahipken atasözleri (16) en az sıklıktadır. Farklılık sıklığı açısından ise deyimler (947), özel adlardan (886) daha fazla çeşitlilik göstermektedir.

Yerli çocuk tiyatrosu metinlerinde “Karagöz, Keloğlan, Hacivat” gibi özel adların yoğun sıklıkta kullanıldığı görülmektedir. Bu metinlere geleneksel oyun ve masal karakterlerinin yansıtıldığı söylenebilir. Değerlendirilmesi gereken diğer bir nokta ise “Atatürk”, “Türkiye”, “Ankara”, “Anadolu”, “Mustafa Kemal Paşa” gibi özel adların sıklık düzeyidir. Bu özel adlar yerli çocuk tiyatrosu metinlerinin çocuğa bir şeyler öğretme yönüne göndermede bulunduğu söylenebilir.

“Hoş gel-“ ve “hoşça kal-“ gibi deyimlerin sıklık derecelerinin yüksek olması ise gündelik dilin tiyatro diline yansması olarak yorumlanabilir. Ayrıca “el”, “baş”, “akıl” sözcükleriyle yapılan deyimlerin ağırlıkta olduğu görülmektedir. Ders çalışmak (f:14) sözcük öbeği ise sıklık açısından dikkat çeken farklı bir deyimdir. Oyunların seslendiği yaş düzeyi göz önünde bulundurulduğunda (ilk ve ortaokul öğrencileri) bu deyim bir ileti işlevi gördüğü söylenebilir.

Tiyatronun en önemli işlevlerinden biri de çocuklara dayanışmanın önemini sezdirmesidir. Tiyatro etkinliklerine katılan çocuklar birlikte bir iş başarmanın yanında dayanışmanın ve birbirlerine destek olmanın da önemini kavrayabilirler (Demirel ve ark., 2010, s. 276). Çocuklara sevme ve sevilme

duygularını sezinleten, yaşama sevinci ve dayanışma isteği veren oyunlar onlar açısından en yararlı olanıdır (Gürel, Temizyürek ve Şahbaz, 2007) Bu belirlemelere koşut olarak yerli çocuk tiyatrosu metinlerindeki “el ele, omuz omuz, baş başa” gibi ikilemeler dikkat çekmektedir. Bu ikilemeler yerli çocuk tiyatrosu metinlerinin içeriğine ilişkin bir bilgi sunabilir. Dayanışmanın değerine gönderme yapan bu ikilemeler aracılığıyla “başarıya birlikte ulaşma” gibi iletiler çocuğa aktarılmak istenmektedir.

Baş (2006) tarafından yapılan çalışmada en fazla atasözünün öykülerde yer aldığı bulgulanmıştır. Bu yazınsal türde 9 toplam, 9 farklı atasözü bulunmuştur. Toplam atasözü kullanımı açısından ikinci sırada yer alan destan ve efsane türlerinde ise 8'er atasözü kullanılmıştır. Farklı atasözü açısından efsaneler 7, destanlar 6 atasözüne sahipken masallarda toplam 4, farklı 4 atasözü vardır. Çocuk romanlarında ise hiçbir atasözü belirlenmemiştir. Söz konusu çalışmanın verileri ışığında yerli çocuk tiyatrosu metinlerindeki atasözlerinin sıklığı değerlendirildiğinde kullanılan atasözü sayısının az olmadığı söylenebilir. Tahkiyeli metinlerin (masal, destan, efsane, roman, hikâye) sözcük hazinesiyle çocuk tiyatrosu metinlerinde kullanılan kelime hazinesinin örtüşme düzeyi ise %86,77656 olarak tespit edilmiştir. Çocuk tiyatrosu metinlerindeki farklı sözcük sayısının (f: 7264) yalnızca masal türünün sahip olduğu sözcük hazinesinden (f: 6735) daha fazla olduğu söylenebilir. Roman (f: 8488), hikâye (8522), destan (f:7553) , efsane (f: 7468) türlerinde ise farklı sözcük sayısı daha fazla olduğu görülmektedir.

Söz varlığı üzerine gerçekleştirilecek çalışmaların amacına ulaşması için yapılacak diğer çalışmalardan biri de elde edilen verilerin çocukların sözcük hazineleriyle örtüşme düzeyini belirlemektir. Bu amaçla çocuk tiyatrosu metinlerindeki sözcük hazinesiyle I. kademe (Karadağ, 2005) ve II. Kademe (Kurudayıoğlu, 2005) öğrencilerinin sözcük hazineleri karşılaştırılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre I. kademe öğrencilerinin kelime hazinesinin çocuk tiyatrosu metinlerindeki kelime hazinesiyle örtüşme düzeyi %86,09788; II. kademe öğrencilerinin kelime hazinesinin çocuk tiyatrosu metinlerindeki kelime hazinesiyle örtüşme düzeyi ise %87,85882 olarak görülmüştür. Dolayısıyla II. kademe öğrencilerinin kelime hazinesinin, çocuk tiyatrosu metinleriyle örtüşme düzeyi daha yüksektir. Bu örtüşme düzeyi çalışma kapsamında incelenen çocuk tiyatrosu metinlerinin seslendiği yaş düzeyiyle ilişkilendirilebilir. Çünkü çocuk 12 yaşından itibaren metinli oyunlar sahnelemeye başlamaktadır (Şimşek, 2007, s. 178).

Çocuk edebiyatı ürünlerinin içerik, izlek, biçem ve söz varlığı açısından incelenmesi çocuk edebiyatının daha etkili olmasını ve amacına daha kolay ulaşmasına hizmet edebilir. Bu nedenle ileride gerçekleştirilecek çalışmalarda çocuk tiyatrosu metinleri kurguyu yapılandıran diğer öğeler (konu, karakter, dil ve anlatım, izlek ve ileti gibi) ve Türkçe öğretiminin amaçları kapsamında

1980-2008 Yılları Arasında Yazılmış Yerli Çocuk Tiyatrosu Metinlerinin Söz Varlığı Açısından İncelenmesi

incelenebilir. Bununla birlikte çocuk tiyatrosu metinleri türlerine göre (gerçekçi, masalsı, fantastik) farklı açılardan değerlendirilebilir.

Kaynaklar

- Aksan, D. (2003). *Her yönüyle dil (Ana çizgileriyle dilbilim) (Cilt III)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aksan, D. (2006). *Ana dilimizin söz denizinde*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aksoy, Ö. A. (1936). *Bir dili öğrenmek için en lüzumlu kelimeler ve bu kelimelerin belirtme usulü*. Gaziantep: Gaziantep Dil Edebiyat Tarih Şubesi Yayınları.
- Aksoy, Ö. A. (1998). *Atasözleri sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Aksoy, Ö. A. (1998). *Deyimler sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Aslan, C. (2006). Yazınsal nitelikli çocuk kitaplarının çocuğun gelişim sürecindeki yeri. S. Sever (Ed.), *II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu, Gelişimler, Sorunlar ve Çözüm Önerileri* (s. 189-200). Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Aydın, T. (2016). Türk çocuk edebiyatı üzerine bir söz varlığı çalışması: atasözleri. *Milli Eğitim*(210), 425-445.
- Baş, B. (2006). *1985-2005 yılları arasında çocuk edebiyatı sahasında yazılmış tahkiyeli metinlerin söz varlığı üzerine bir inceleme*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Büyükhellaç, S. (2014). *Ortaokul türkçe ders kitaplarındaki söz varlığının incelenmesi*. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Büyükoztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F., & Çakmak, E. K. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çetinkaya, Z. (2007). *Masalların türkçe öğretimindeki yeri ve önemi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Çiftçi, M. (1991). *Bir grup yükseköğretim öğrencisi üzerinde kelime hazinesi araştırması*. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Demirel, Ş., Uludağ, M. E., Tozlu, N., Seven, S., & Çeçen, M. A. (2010). Edebi metinlerle çocuk edebiyatında türler. Ş. Demirel (Ed.), *Edebi metinlerle çocuk edebiyatı* (ss. 147-366). Ankara: Pegem Akademi.
- Ediskun, H. (2005). *Türk dilbilgisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Günay, D. V. (2007). *Sözcükbilime giriş*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Gürel, Z., Temizyürek, F., & Şahbaz, N. K. (2007). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Öncü Basımevi.
- Harit, Ö. (1972). *Samsun ve Ankara illerinin 6-7 yaş çocuklarında kelime hazinesi araştırması*. Ankara: MEB Planlama-Araştırma ve Koordinasyon Dairesi Yayınları.
- Karadağ, Ö. (2005). *I. kademe öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir araştırma*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Karakuş, İ. (2000). *Türkçe-Türk dili ve edebiyatı öğretimi*. Ankara: Sistem Ofset Yayınları.
- Korkmaz, Z. (1992). *Grammer terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kurudayıoğlu, M. (2005). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir araştırma*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Kuyumcu, N. (2000). *Çocuk tiyatrosu*. İstanbul: Mitos-Boyut Tiyatro Yayınları.
- Kuyumcu, N. (2007). *Çocuk tiyatrosu mu dediniz?* İstanbul: Mitos-Boyut Tiyatro Yayınları.

- MEB. (2018). *Türkçe dersi öğretim programı*. Mart 10, 2018 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı Web Sitesi: <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812312239736-T%C3%BCrk%C3%A7e%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%202018.pdf> adresinden alındı
- Mert, E. L. (2009). Anadili eğitimi ve öğretimi sürecinde sözcüklüğü belirleme çalışmalarının önemi ve "deyim" kazandırmaya yönelik etkinlik önerileri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(2), 83-93.
- Mete, Ö. Ö. (2016). *Sevim Ak'ın çocuk edebiyatı romanlarının sözcüklüğü açısından çözümlenmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Nas, R. (2002). *Örneklerle çocuk edebiyatı*. Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.
- Nutku, Ö. (1998). *Oyun çocuk tiyatrosu*. İstanbul : Özgür Yayınları.
- Nutku, Ö. (2001). *Dram sanatı (Tiyatroya giriş)*. İstanbul: Kocabalçık Yayınevi.
- Özbaşı, S. (2016). *Zeynep Cemali'nin çocuk edebiyatı yapıtlarının sözcüklüğü öğeleri açısından incelenmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Özdemir, E. (2000). *Sözlü-yazılı anlatım sanatı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Parlatır, İ. (2008). *Atasözleri*. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Parlatır, İ. (2008). *Deyimler*. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Pars, V. B., & Pars, C. B. (1954). *Okuma psikolojisi ve ilköğretim*. İstanbul: Maarif Basımevi.
- Sever, S. (2013). *Çocuk ve edebiyat*. İzmir : tudem Yayıncılık.
- Sever, S., & Karagül, S. (2014). Oğuz Tansel'in derleyip yazdığı masal kitaplarında yer alan sözcüklüğü öğelerinin incelenmesi. *Folklor/Edebiyat*, 20(77), 173-188.
- Şimşek, T. (2005). *Teoriden uygulamaya okul tiyatrosu*. Konya: Suna Yayınları.
- Şimşek, T. (2007). *Çocuk edebiyatı*. Gümüşhane : Suna Yayınları.
- Tavşancıl, E., & Aslan, A. E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizine uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Türk Dil Kurumu . (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Uzun, D. S. (2010). *Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Saatleri Ayarlama Enstitüsü" adlı eserinin sözcüklüğü ve eserin sözcükbilim açısından incelenmesi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Vardar, B. (1980). *Dilbilim ve dilbilgisi terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Yalçın, A., & Aytaş, G. (2005). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yalçın, S. K. (2005). *İlköğretim 1. ve 5. sınıf türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı unsurlarının eğitsel açıdan incelenmesi*. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Yaman, E. (2004). *Doğru ve etkili konuşma sanatı*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Extended Abstract

Introduction

The main material of Turkish language education is linguistic texts. The appropriateness of the texts to the child's meaning universe can help them to be more functional in language and literature teaching. Herewith, one of the first studies to be carried out is to evaluate vocabulary of such texts.

The children's theater, which in itself is an artistic activity, helps the child to become more competent in aesthetic pleasure, character development and responsibility awareness. The child's language awareness mediates the acquisition of new skills, such as fluent and correct speech.

Linguistic regulation in children's plays is as important as other components. First of all, a text is required for theater play. Therefore, care must be taken in all stages starting from the construction of the text in order to obtain the desired outcome in terms of children in theater activities. Linguistically, the plays must be simple, vivid and appropriate to the stage and student level. Nevertheless, it should be in an easy style to pronounce, more economical than daily conversation, provide a development to each phase of the play.

Method

In this study, it was tried to determine the characteristics of the native children's theatrical text between 1980 and 2008 in terms of vocabulary. The population of this study is 100 native children's theater text written between 1980 and 2008. The sample of the study is a pool of 100,000 words randomly selected from the beginning, the middle and the end of these texts.

In this study based on qualitative research method, "categorical analysis technique" which is one of the types of content analysis is applied to analyze the data. "Words, special names, reiterative, idioms and proverbs" were chosen as the unit of analysis in the study. The main category of study is "vocabulary"; items such as "words, special names, reiterative, idioms and proverbs" compose subcategories. The vocabulary in the native children's theater texts was coded one by one and the frequencies were determined.

Result and Discussion

A total of 7264 different words were identified in the 100,000 word pool of this study which aims to determine the vocabulary of native children's theater texts written between 1980 and 2008. The special names have the highest frequency (f=3099) and the proverbs (f=16) are the least frequency in terms of the sum of the vocabulary. In terms of frequency of difference, the idioms (f=947) are more varied than the special names (f=886).

It is seen that special names such as "Karagöz, Keloğlan, Hacivat, Vezir" are used intensively in the native children's theater texts. In these texts, it can be said that traditional play and fairy tale characters have an important place. Another point that should be considered is the special names such as "Atatürk", "Turkey", "Ankara", "Anatolia", "Mustafa Kemal Pasha" have high frequency. This level of frequency can be interpreted as an expression of the didactic orientation of the native children's theater texts.

The high frequency of idioms as "welcome" and "good-bye" can be interpreted as a reflection of the daily language to the theater language. It is also seen that the idioms formed by the words "hand", "head", "mind" have dominant frequency. Studying (lesson) is another different idiom that attracts attention in terms of frequency (f: 14). Looking at the age level (primary and secondary school students) of the plays, it can be said that this idiom has a message function for children.

One of the most important functions of the children's theater is to grasp children the importance of cooperation. Children participating in theater activities are able to understand the importance of cooperation and supporting each other besides achieving a job. The plays that give children the feeling of love or being loved, the pleasure of life and the desire for cooperation are the most beneficial for them. Parallel to this, the reiterative such as "hand in hand, shoulder to shoulder, head to head" in the texts of native children's theater draw attention. Through these reiterative, which refer to the value of the cooperation, it is desired to convey to the child such messages as "coming together from a strong superior, reaching success together".

Proverbs are other component of vocabulary that should be discussed in terms of frequency in native children's theater texts. In other words, it can be said that the frequency of proverbs that used in the texts of the native children's theater are not insufficient when compared with the findings of different studies.